

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.12.2011
COM(2011) 933 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И
ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Инициатива „Възможности за младежта“

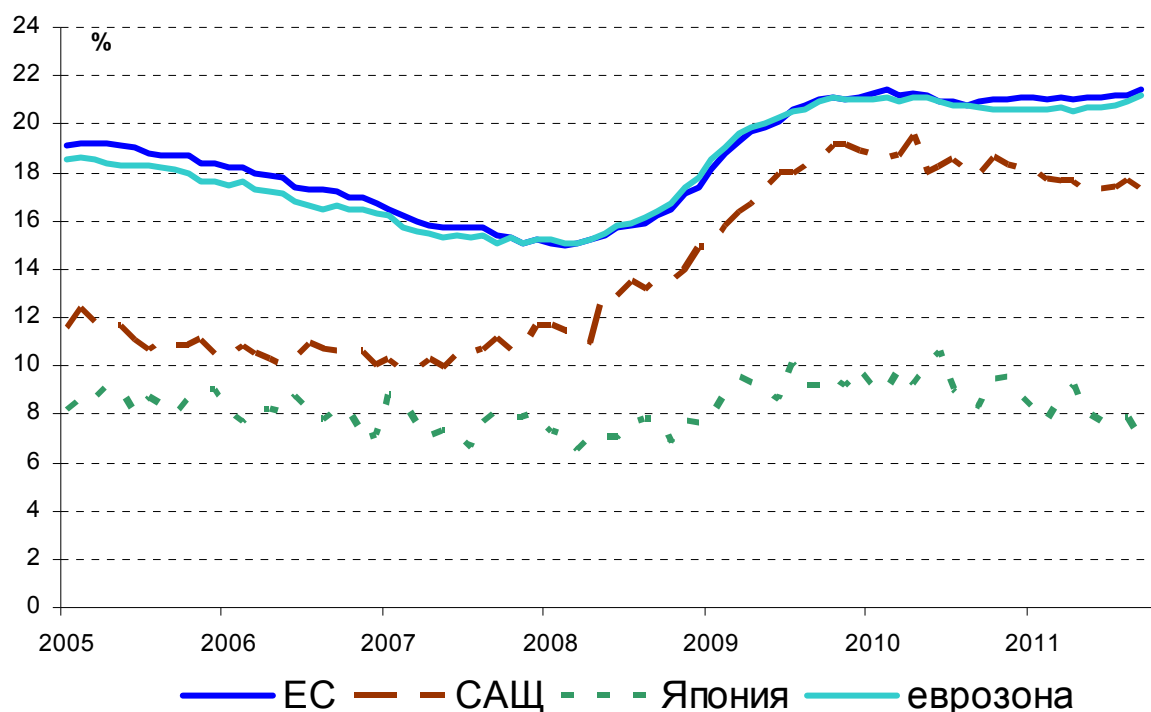
СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Инициатива „Възможности за младежта“

1. РИСКЪТ ОТ ЕДНО ИЗГУБЕНО ПОКОЛЕНИЕ?

Понастоящем над 5 милиона млади хора в ЕС са безработни. Между 2008 г. и 2010 г. този брой се е увеличил с един милион.

Фигура 1: Тенденции в развитието на коефициента на младежката безработица (на лица между 15 и 24 години) от 2005 г. насам

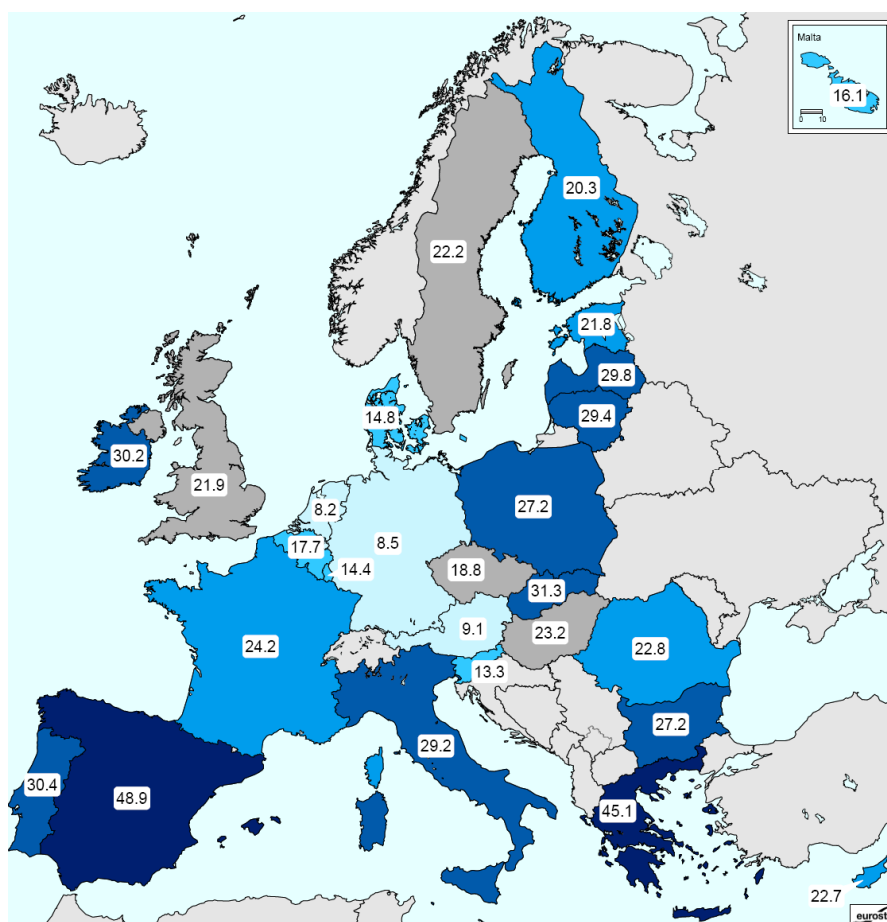
Източник: Евростат – месечна информация за безработицата; данните, с изключение на тези за Япония, са сезонно изгладени.

Това означава, че всеки пети млади човек на пазара на труда не може да намери работа. **Коефициентът на младежката безработица** (над 20 %) е два пъти по-висок от този за цялото работещо население и почти три пъти по-висок от коефициента за активното население сред възрастните. В някои държави този коефициент стига до 40 %. В рамките на една и съща държава ситуацията могат да се различават значително в отделните региони. Освен това някои групи от младото население (в това число жените, младите хора с увреждания, младежите от мигрантски произход) са изложени в особено

голяма степен на рисковете от безработица, продължителна безработица, преждевременно напускане на училище или неактивност¹.

¹ Например средният коефициент на безработица в ЕС сред младежите мигранти е над 30 %.

**Фигура 2: Коефициенти на младежката безработица (на лица между 15 и 24 години)
(октомври 2011 г.)**

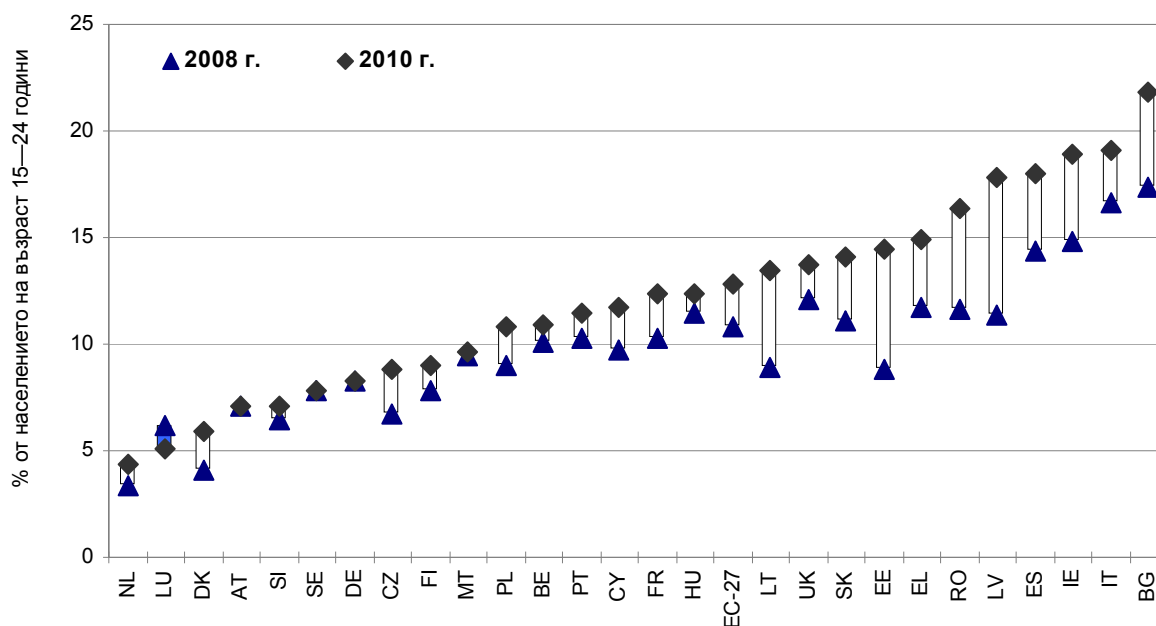

Източник: Евростат – месечна информация за безработицата; данните са сезонно изгладени.

Изправени пред повишаващите се нива на безработица, младите хора все по-трудно намират работа и много от тях може да решат да продължат по-дълго обучението си или да се върнат в сферата на образованието. Това може да е инвестиция в бъдещето, при условие че се придобият подходящите умения. Това, което виждаме обаче е, че голяма част от младите хора нито работят, нито учат.

Общо 7,5 милиона души във възрастовата група 15—24 години са без работа, като същевременно не са ангажирани с образование или обучение. Този дял е нараснал от 10,8 % през 2008 г. на 12,8 % през 2010 г. за ЕС като цяло. В България, Естония, Гърция, Ирландия, Италия, Латвия, Румъния, Словакия и Испания над 14 % от представителите на младото поколение (вече) не учат, но (все още) не работят.

Фигура 3: Дял на младите хора, които не участват във форма на заетост, образование или обучение, като процент от възрастовата група 15—24 години през 2008 г. и 2010 г.

Източник: Евростат, Изследване на работната сила в ЕС²

Това означава, че тези млади хора са напуснали формалното образование и или са безработни, т.е. търсят работа, или не са на пазара на труда, например търсят работа пасивно и са обезкуражени да навлязат на пазара на труда или умишлено го избягват, като евентуално поемат други семейни или частни дейности.

Продължителният ефект от кризата утежнява вече затрудненото положение, в което се намират много хора. **Продължителната младежка безработица** се увеличава: средно 28 % от младите безработни на възраст под 25 години са били безработни над 12 месеца. Освен това все повече млади хора не търсят активно работа. По изчисления на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) през 2008 г. разходите за продължителна безработица или неактивност сред младите хора в 21 държави-членки, за които са налични данни, възлизат на най-малко 2 милиарда евро на седмица за обществото, което се равнява на 1,1 % от целия БВП³. Реинтегрирането

² Данните за Малта и Швеция са временни; данните за Люксембург не са надеждни поради малкия размер на извадката.

³ Eurofound (2011 г.), „The social impact of the crisis“ („Социалните последици от кризата“). Изчислените разходи включват пропуснатите приходи и разходите на публичните финанси поради прекомерни трансферни плащания по линия на социалните помощи; те представляват долна граница, тъй като не включват допълнителни разходи, като неплатени данъци върху пропуснатите приходи, разходите за здравеопазване и за наказателно правосъдие. Държавите, които не са включени в изчисленията поради липсващи статистически променливи, са DK, EL,

на пазара на труда на само 10 % от тези хора би довело до спестяване на над 10 милиарда евро годишно.

В същото време намаляването на броя на постоянните работни места по време на кризата засегна в много по-голяма степен работещите млади хора: техният дял в категорията на лицата с временни договори е непропорционално висок. Въпреки че временните договори могат да бъдат първата крачка към по-устойчиви форми на заетост, в онези държави-членки, в които делът на временните договори е по-висок, преминаването от временни към постоянни договори също е по-трудно. Това може да доведе до **сегментирани пазари на труда**, където младите хора „засядат“ на по-ниските позиции на пазара на труда, с по-малко обучения на работното място, по-ниски равнища на заплащане и по-слаби перспективи за заетост в дългосрочен план и за професионална кариера⁴. Трудностите на пазара на труда също така оказват отрицателно влияние върху младите висшисти на възраст между 25 и 29 години, които срещат по-големи трудности при намирането на работа, отговаряща на техните квалификации.

През 2010 г. и 2011 г. високите равнища на безработица бяха съпътствани от по-големи трудности при заемането на свободните работни места⁵. Тези тенденции показват увеличаване на **несъответствията на пазара на труда** — поради неподходящи умения, ограничена географска мобилност или неподходящи условия на заплащане — в различните сектори и региони в ЕС. По предварителни оценки от настоящия момент до 2020 г. ще се открият 73 милиона работни места поради пенсиониране на работещите. Тези места ще трябва да бъдат заети от подходящо квалифицирани нови служители, като по този начин ще се създадат и нови възможности за младите хора.

Въпреки това понастоящем, при вече свиваща се възрастова група, голяма част от младото поколение не разполага с умения, с които да навлезе в пазара на труда и да се установи трайно на него⁶. Делът на **преждевременно напускащите училище** е все още над 14 %, т.е. засегнат е всеки шести младеж⁷. Това надвишава значително целта от 10 %, договорена в рамките на стратегията „Европа 2020“. По изчисления на ОИСР около 30—40 % от преждевременно напусналите училище рискуват да срещат постоянно трудности при търсенето на стабилна заетост⁸, като с течение на времето има риск да бъдат отхвърлени от обществото.

FI, FR, MT и SE. Референтната група от населението са лицата на възраст от 16 до 29 години, които са били безработни или неактивни (но не учат) повече от шест месеца.

⁴ Вж. доклада на Комисията за заетостта в Европа за 2010 г. (Commission Employment in Europe Report 2010) и тримесечния преглед на трудовата заетост и социалното положение в ЕС (EU Employment and Social Situation Quarterly Review), септември 2011 г.

⁵ Вж. проект на Комисията за съвместен доклад за заетостта 2011/12, приложение III към COM(2011) 815 от 23.11.2011 г., стр. 6f.

⁶ Вж. проект на Комисията на съвместен доклад относно образованието и обучението – 2020 г., COM(2011) 902 от 20.12.2011 г.

⁷ Преждевременно напусналите училище са млади хора, които прекъсват своето образование и обучение, като са завършили само първата степен на средното образование или дори по-рано, и които вече не са ангажирани със своето образование и обучение.

⁸ Scarpetta, S., A. Sonnet и T. Manfredi (2010 г.) „Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?“ („Повишаване на младежката безработица по време на кризата: как да се предотвратят дългосрочните последици за цяло поколение?“), ОИСР, Social, Employment and Migration Papers, бр. 106.

За да бъдат преодолените тези предизвикателства, Европа трябва да инвестира в своите млади хора и да предложи незабавни и ефективни действия за предотвратяване и справяне с високите равнища на младежка безработица. За създаването на нови работни места са необходими мерки за стимулиране на растежа, но само те няма да бъдат достатъчни, за да се реши проблемът с младежката безработица. Ето защо Комисията предлага **инициативата „Възможности за младежта“** (вж. полето в раздел 4), насочена по-специално към младите хора, които не участват във форма на заетост, образование или обучение, която да комбинира конкретните действия на държавите-членки и на ЕС с приоритетите, определени в стратегията „Европа 2020“, в заключенията на Съвета относно младежката заетост от юни 2011 г.⁹ и в препоръката на Съвета относно политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище¹⁰. Инициативата се гради на солидно партньорство между държавите-членки и Комисията и насърчава съгласувани действия между органите на държавите-членки, предприятията, социалните партньори и ЕС.

2. ПЪРВОСТЕПЕННАТА РОЛЯ НА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

Мащабът на предизвикателствата и първопричините за младежката безработица варира между различните държави-членки, но в повечето от тях могат да се посочат следните фактори:

- Преждевременно напускане на училище без квалификация.
- Липса на съответни умения и липса на професионален опит.
- Несигурна заетост, следвана от периоди на безработица.
- Ограничени възможности за обучение.
- Недостатъчно/неподходящи активни програми на пазара на труда.

Въпреки че в редица държави положението е особено тежко, други се справят по-добре и може да се почерпи от техния опит. В по-голямата част от държавите-членки (18 от 27) коефициентът на младежката безработица е над 20 % (по данни на Евростат от октомври 2011 г.). В шест държави-членки този коефициент е между 10 % и 20 %, в тринадесет варира от 20 % до 30 %, а в пет той е над 30 % (EL, ES, IRL, PT и SK). Само в три държави-членки коефициентът на младежката безработица е под 10 % (AT, DE и NL).

Основната отговорност за решаването на проблема с младежката безработица принадлежи на държавите-членки, включително на регионално и местно равнище. Техните органи финансират образователните и социалните програми и разполагат с механизми на политиката и на бюджета за подкрепа на схемите за младежка заетост. Националните или секторните социални партньори също имат ключова роля, особено в области като чиракуване, обучение и работни практики.

⁹ Заключения на Съвета 11838/11 от 20 юни 2011 г. за насърчаване на заетостта на младите хора.
¹⁰ ОВ С 191 (2011 г.)

ЕС може да има подпомагаща роля при оказването на съдействие на държавите-членки за подобряване на положението на младите хора по отношение на заетостта и образованието по два начина:

- **Чрез преразглеждане на националните политики и постижения**, като подчертава приоритетите от гледна точка на ЕС и предлага насоки за действие на базата на добрите практики: това ще се осъществи с помощта на кръстосан преглед и координация на политиките в областта на икономиката, заетостта, образованието и социалните въпроси в контекста на стратегията „Европа 2020“, разработвани ежегодно в рамките на европейския семестър на икономическо управление.
- **Чрез предоставяне на финансова подкрепа за националните и трансграничните действия** в съответствие с договорените приоритети: това се извършва чрез редица програми, по-специално на Европейския социален фонд, и други програми на ЕС, като например програмата „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“ и PROGRESS, като по последната се подкрепят по-специално новите подходи на политиката посредством експериментиране в областта на социалната политика. Други фондове на ЕС, като например Европейският фонд за регионално развитие, Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейският фонд за рибарство или Европейският фонд за интеграция на граждани на трети страни, също предоставят подкрепа за мерките, които допринасят за справяне с младежката безработица.

След първия европейски семестър на икономическо управление през 2011 г., в годишния обзор на растежа за 2012 г. Комисията обръща внимание на първите признаци за това, че държавите-членки не реагират достатъчно ефективно на отправените препоръки. Предвид сериозността на ситуацията, описана по-горе, Комисията счита, че без да се изчакват специфичните за всяка държава препоръки за 2012 г., държавите-членки, и по-специално онези с най-високи коефициенти на младежка безработица, следва да предприемат решителни мерки в следните четири основни области:

- Предотвратяване на преждевременното напускане на училище

Първата стъпка при спомагането за по-добри перспективи за бъдещето на младите хора е да им се предоставят подходящи умения в рамките на образованието и да се предотврати ранното отпадане от училище или от схемите за чиракуване и практики¹¹. През юни 2011 г. Съветът прие препоръка за намаляване на преждевременното напускане на училище. Тя е ключов инструмент за постигане на целта на стратегията „Европа 2020“ за намаляване на преждевременното напускане на училище от 14 % на по-малко от 10 %. Решенията се състоят от съчетание от политики на мерки за предотвратяване, намеса и компенсация. За ограничаване на преминаването на преждеременно напусналите училище към безработицата от основно значение е да се предприемат незабавни действия чрез реинтеграция в обученията.

- Развиване на умения, които съответстват на потребностите на пазара на труда

¹¹ В някои държави процентът на лицата, отпаднали от училище, е от порядъка на 20—30 %.

Развиването на уменията следва да бъде постоянен елемент от професионалното развитие на младите хора. Държавите-членки трябва да гарантират, че техните системи за образование и обучение са пригодени да предоставят на младите хора необходимите умения по ефикасен начин. В настоящия контекст на сериозни ограничения върху публичните бюджети Комисията насърчи държавите-членки да дадат предимство на ефикасните разходи за образование и професионално обучение¹², като в същото време се стремят да изпълнят нейната цел 40 % от поколението на възраст между 30 и 34 години да са завършили висше или еквивалентно на него образование¹³.

Във включената в стратегията „Европа 2020“ водеща инициатива „Програма за нови умения и работни места“ се представя предложение за разработване на споделено свързващо звено (европейската класификация на уменията, компетентностите и професиите), за да се обединят по-тясно сферите на заетостта, образованието и обучението. Това е от особена важност за секторите, в които има недостиг на работна ръка, и за такива сектори, в които има потенциал за създаване на работни места, като например здравният сектор. Комисията призовава и за реформи, за да се осигури признаването на професионалните квалификации¹⁴, и предлага изготвянето на европейски паспорт на уменията, с който да се даде възможност на гражданите да вписват своите умения по ясен и съпоставим начин.

Липсата на чуждоезикови умения може да възпрепятства мобилността на младите хора в рамките на европейския пазар на труда. Също така са необходими повече усилия, за да се гарантира, че младите хора разполагат с достатъчно умения в областта на ИКТ, чието придобиване се подкрепя например чрез действия по линия на водещата инициатива „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“ в рамките на стратегията „Европа 2020“. Освен това младите хора с по-изявено предприемаческо мислене и умения ще бъдат по-предпочитани кандидати за работа и е по-вероятно да започнат успешни начинания. В този контекст Комисията планира да инвестира част от бюджета за 2013 г. за научноизследователска дейност в областта на ИКТ, за да подпомогне младите новатори и предприемачи.

- Подкрепяне на първия професионален опит и обучение на работното място

Придобиването на умения следва да се осъществява успоредно с поставянето на силен акцент върху заетостта с цел развиване на професионалния опит. Чиракуването, практиките в предприятия и стажовете са от особено значение, защото, при условие че отговарят на необходимите стандарти за качество, те предоставят възможност на младите хора да придобият както съответните умения, така и професионален опит. Социалните партньори могат да помогнат за разработването на схеми, чрез които по-голям брой млади хора да навлязат в пазара на труда, дори и за краткосрочни професионални ангажименти. Активните политики по заетостта и по-добрите услуги в тази област следва да помогнат на младите хора да намерят такива възможности. Схемите за целева подкрепа могат да помогнат за продължаване на действията по

¹² Съобщение на Комисията „Годишен обзор на растежа за 2012 г.“, COM(2011) 815 от 23 ноември 2011 г.

¹³ Проект на Комисията на съвместен доклад относно образованието и обучението – 2020 г., COM(2011) 902 от 20 декември 2011 г.

¹⁴ Съгласно ангажимента си, поет в Акта за единния пазар, Комисията представи предложението си за преразглеждане на правилата на ЕС относно признаването на професионалните квалификации (COM(2011) 883 окончателен от 20 декември 2011 г.)

повишаване на квалификацията и търсене на работа, включително в други региони и евентуално в други държави-членки.

- Достъп до пазара на труда: получаване на (първа) работа

Предоставянето на младите хора на съответните умения и професионален опит е необходимо, но не и достатъчно условие. Достъпът на младите хора до пазара на труда следва да бъде подобрен. По-специално, в съответствие със съществуващите препоръки, когато е приложимо, държавите-членки следва да реформират законодателството за закрила на заетостта, като провеждат консултации със социалните партньори, за да намалят прекомерната липса на гъвкавост на постоянните договори и предоставят защита и по-лесен достъп до пазара на труда на лицата извън него¹⁵. Държавите-членки следва да обърнат внимание на въздействието, което могат да окажат прекалено високите разходи за труд, различни от разходите за възнаграждение, върху търсенето за използване на труд на лица, които навлизат на пазара на труда.

Също така е от основно значение да бъдат проведени тези реформи на пазара на труда, които могат да допринесат за отварянето на пазарите на труда за младите хора, търсещи работа, и за младите предприемачи чрез премахването на неоправданите ограничения в областта на бизнес услугите и професионалните услуги, юридическите професии, счетоводните и техническите консултации, здравеопазването и социалния сектор, и чрез насърчаването на самостоятелната заетост, включително чрез предоставянето на младите хора на ефективна подкрепа за развитие на бизнеса.

3. РОЛЯТА НА ЕС В ИНИЦИАТИВАТА „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА МЛАДЕЖТА“

Като част от инициативата „Възможности за младежта“ се предлага държавите-членки и ЕС да обединят усилията си и да работят по двете направления на действие на ЕС, описани по-горе. В допълнение към засиления преглед на националните политики и постижения, който е част от стратегията „Европа 2020“, е необходимо увеличаване на усилията за пълно мобилизиране на финансовата подкрепа и финансовите инструменти на ЕС.

3.1. Използване в по-голяма степен на Европейския социален фонд за мерки за младежка заетост

Националните усилия следва да бъдат съчетани с възможно най-доброто използване на наличната финансова подкрепа от ЕС, било то по линия на структурните фондове, или чрез редица други действия, които Комисията ще предприеме.

През настоящия период на усвояване на средствата по структурните фондове (2007—2013 г.) държавите-членки са планирали да отпуснат две трети от наличните средства за финансиране в рамките на Европейския социален фонд за мерки в областта на образованието и заетостта. Значителна част от тях ще бъдат в полза на младите хора. Ако се включат националните вноски, това представлява общо 79 милиарда евро. Освен това по линия на ЕФРР 7,2 милиарда евро се разпределят за образователната инфраструктура, а 555 милиона евро – за инфраструктура за грижи за децата, с която да се помогне по-специално на младите майки да се върнат на пазара на труда.

¹⁵ Годишен обзор на растежа за 2012 г., COM(2011) 815 от 23 ноември 2011 г.

При все това в края на 2011 г. държавите-членки все още разполагат с 30 милиарда евро по програми на ЕСФ, които не са обвързани с конкретни дейности. Освен това усилията за справяне с младежката безработица често не отговарят на сериозността на проблема. Освен необходимостта от ускоряване на усвояването на средствата, тъй като това ще бъде от определящо значение за подобряване на младежката заетост, ще трябва да се разработят нови подходи, например за подпомагане на участието на младите хора в програми за чиракуване/стаж или за насърчаване на предприемачеството сред младите хора, включително в областта на социалната икономика. В повече от половината държави-членки показателите за младежката безработица са по-лоши от средните за ЕС¹⁶. Въпреки че не може да се докаже причинно-следствена връзка, наличните данни сочат, че редица държави-членки с най-високите нива на младежка безработица не насочват в достатъчна степен своите програми по линия на ЕСФ към младите хора. Например през юни 2010 г. коефициентите на младежка безработица в Гърция, Италия и Литва са били 32 %, 27 % и 36 %, докато делът на младите хора в тези държави-членки е представлявал съответно едва 11 %, 15 % и 14 % от бенефициерите по ЕСФ.

Ускоряване на усвояването на средствата ще бъде от определящо значение за подобряване на младежката заетост в държавите-членки с най-лоши резултати от гледна точка на изпълнението на заплануваните действия и на ниската ефективност на мерките във връзка с младежката безработица (BG, EL и RO).

Държавите-членки с коефициент на младежка безработица над средния и средно ниво на усвояване на средствата по ЕСФ¹⁷ (CY, IT, PL, SE и SK) трябва да се съсредоточат върху специфичните си трудности при изпълнението (IT) или при повторното адаптиране на мерките по ЕСФ, за да отговорят на специфичните нужди, като намиране на съответствие между уменията и потребностите или стимули за работодателите и по-добър достъп до заеми за младите хора за новосъздадени предприятия (PL).

В държавите-членки със степен на усвояване на средствата по ЕСФ над 40 % и равнище на младежка безработица над средното за ЕС има възможност за увеличаване на участието на младите хора в програми по ЕСФ и за съсредоточаване върху специфични мерки, свързани с младите хора (EE, ES, LT и LV).

Пренасочването на вниманието към мерки, свързани с младежта, и ускоряването на усвояването на средствата биха могли да допринесат за бързо подобряване на ситуацията с младежката безработица. По-голямата част от установените държави (BG, EE, EL, ES, IE, LV, RO, SE, SK и UK) са определили преждевременно напусналите сферата на образованието и обучението като една от основните групи безработни млади хора и считат тази група за важна цел с оглед на подобряването на условията за заетост на младите хора.

Комисията ще подкрепи по-доброто усвояване на средствата по ЕСФ в областта на чиракуването/стажовите и на предприемачеството, включително социалното предприемачество, с използването на техническа помощ по ЕСФ за разработването и споделянето на най-добри практики.

¹⁶ BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SE, SK и UK.

¹⁷ На базата на данни, предоставени от държавите-членки относно националното равнище на плащания по ЕСФ спрямо общия размер на разпределените средства в края на третото тримесечие на 2011 г.

3.2. Новаторски подходи в подкрепа на прехода от училище към работа

Ученето на работното място е крайъгълен камък за улесняване на прехода на младите хора от училище към работа и за формиране на квалифицирана работна ръка за бъдещето. През последните години публичните органи, социалните партньори и бизнеса бяха единодушни, че професионалното образование и обучение следва да се осигурява чрез съчетаване на теория и практика (обучение чрез чиракуване или „двулентово“ обучение).

Въпреки общия консенсус **предоставянето на такива места за обучение е неравномерно в ЕС**. Сътрудничеството на ЕС в областта на професионалното образование и обучение (ПОО) – т.нар. Копенхагенски процес, доведе до създаването на амбициозна работна програма за държавите-членки и социалните партньори за разглеждане на ключови въпроси, като качеството и финансирането на ПОО. По програмата „Леонардо да Винчи“ на ЕС вече се финансират практически проекти в областта на ПОО. Инициативите са най-разнородни – от такива, при които физически лица получават свързано с работата обучение в чужбина, до широкомащабни транснационални усилия за сътрудничество.

Необходими са обаче повече действия в държавите-членки на национално и регионално равнище, за да се повиши предоставянето на обучение с практическа насоченост, съобразено с нуждите на пазара на труда. Необходима е **по-голяма ангажираност от страна на бизнеса**, както и на **публичния сектор**, за да се предоставят възможности за работа и обучение на младите хора, например като част от стратегиите за корпоративна социална отговорност. Стратегическите партньорства между различните заинтересовани лица могат да служат като пример.

Стажовете могат да помогнат на студентите и младите висшисти да придобият първия си професионален опит. Увеличеното предлагане на възможности за обучение на работното място трябва да е съпроводено с ясно обвързване с условията, при които обучението ще се провежда. През 2012 г. Комисията ще представи рамка за качеството в подкрепа на предоставянето и разпространението на стажове с високо качество, включително панорама на стажовете в ЕС, като по този начин ще повиши прозрачността на условията, предлагани на стажантите в целия ЕС.

Държавите-членки и участниците на пазара на труда могат да направят повече за прилагане на „**Гаранцията за младежта**“, с която да се следи в срок от четири месеца от напускането на училище младите хора да са постъпили на работа, да учат или да се (пре)квалифицират, като това се отнася особено за младежите, напуснали преждевременно сферата на образование и обучение, и за другите младежи в уязвимо положение. По искане на Европейския парламент през 2012 г. Комисията ще постави началото на подготвително действие за „**Мерки за активизиране**, насочени към младите хора – изпълнение на инициатива „**Младежта в движение**“, с акцент върху гаранцията за младежта и бюджет в размер на 4 милиона евро. Натрупаният чрез това действие опит може да се използва за създаването на схеми, които да се приведат в действие с подкрепа от ЕСФ.

3.3. Подкрепа за мобилността на младите хора на пазара на труда

„Еразъм“ е водещата програма на ЕС за образование и обучение, чрез която всяка година се дава възможност на 250 000 студенти да учат и работят в чужбина. Освен

това по нея се финансира сътрудничеството между висшите учебни заведения в Европа. По програмата се предоставя подкрепа не само на студенти, но и на преподаватели и на представители на бизнеса, които искат да преподават в чужбина, и се подпомага обучението на университетските служители. Комисията ще се **опре на успеха на тези схеми за мобилност, за да продължи да подкрепя мобилността и ефективността на пазара на труда.**

С цел преодоляване на несъответствията между свободните работни места и търсещите работа лица Комисията, с подкрепата на Европейския парламент, създава **целева схема за трудова мобилност**, за да помогне на младите хора да намерят работа в друга държава-членка на ЕС и да помогне на предприятията да запълнят свободните работни места, за които е трудно да се намерят достатъчно квалифицирани работници. Чрез подготвителното действие „Твоята първа работа с EURES“ Комисията ще оказва подкрепа на младите хора и на работодателите (по-специално на МСП) за насърчаване на транснационалното наемане и назначаване на работа.

Неформалното учене също може да помогне за преодоляване на проблема с младежката безработица. Затова **Европейската доброволческа служба ще бъде ангажирана в по-голяма степен през последните две години на действащата програма „Младежта в действие“**. Целта ще бъде да се намерят места за поне 10 000 доброволци. Този професионален опит в друга държава-членка може да предостави важни умения и да помогне на младите хора да навлязат на пазара на труда. В същото време Комисията създава нов **Европейски доброволчески корпус за хуманитарна помощ**, който предлага нови възможности за младите европейци.

С действието **„Еразъм за предприемачи“** се насърчава мобилността на предприемачите чрез трансграничен обмен на опит, като на начинаещи или нови предприемачи се предоставя възможността да се учат от опитни предприемачи домакини от други държави-членки. В замяна на това предприемачите домакини имат възможност да получат нов свеж поглед върху своята дейност и нови бизнес контакти в чужбина. От началото на програмата за участие са се регистрирали над 4200 предприемачи, като около 86 % от заявленията са били приети. До момента са осъществени 850 обмена.

4. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

През следващите седмици като част от подготовката на европейския семестър на икономическо управление за 2012 г. Комисията ще обсъди икономическото и социалното положение с всяка държава-членка. Комисията ще работи съвместно със съответните състави на Съвета и с Европейския парламент, за да се приложат бързо в практиката елементите на инициативата „Възможности за младежта“, както е описано в карето по-долу.

Комисията ще поддържа връзка с европейските социални партньори, за да се потърси тяхното активно и конкретно участие в тази инициатива, и ще поиска подкрепата и участието на всички заинтересовани страни.

Нова инициатива „Възможности за младежта“

Мобилизиране на ЕСФ в подкрепа на развитието на уменията и прехода от училище към работа

- *Редица държави-членки биха могли да използват в по-голяма степен наличните финансови средства от ЕС, включително чрез препрограмиране и ускоряване на усвояването на средствата, за да създадат по-широкомащабни схеми за подкрепа на младите хора, насочени към борбата с преждевременното напускане на училище и към развиване на пригодността за заетост. Това е от особена важност за държавите-членки с високо ниво на младежката безработица и голям брой на младите хора в неравностойно положение. Комисията е готова да работи с държавите-членки, като използва ускорени процедури за изменение на оперативни програми, да предоставя техническа помощ от ЕС и да осигурява ускорено възстановяване на неусвоени средства.*
- *Комисията ще използва 1,3 милиона евро от средствата за техническа помощ по ЕСФ в подкрепа на създаването на схеми от типа на чиракуването чрез ЕСФ, докато други 3 милиона евро от средствата за техническа помощ по ЕСФ ще бъдат насочени, наред с другото, към създаването на схеми за подкрепа на млади хора, които учредяват нови предприятия, и на млади социални предприемачи.*
- *Комисията ще подкрепи държавите-членки при набиеляването на мерки, свързани с младежта, в рамките на подготовката на техните програми за следващия период на действие на ЕСФ.*

Подкрепа на прехода от образование към работа

- *Държавите-членки, в сътрудничество със социалните партньори, следва да се стремят да увеличат значително предоставянето на възможности за чиракуване в ЕС и да гарантират, че последните представляват реална възможност младите хора да получат специфично обучение на работното място и да натрупат професионален опит, който да им помогне да намерят по-стабилни форми на заетост. Евентуалното увеличаване на броя им с най-малко 10 % до края на 2013 г. би означавало общо 370 000 нови възможности за чиракуване¹⁸.*
- *Социалните партньори следва да проучат как най-добре да постигнат специфичната цел за „насърчаване на по-голям брой и по-качествени възможности за договори за чиракуване и стажове“ като част от своето автономно споразумение относно „приобщаващи пазари на труда“ (2010 г.). Когато е целесъобразно, това следва да се осъществява заедно с органите на държавите-членки.*

¹⁸ В началото на 2012 г. Комисията ще представи цялостно изследване на предлагането на възможности за чиракуване в ЕС. В настоящия момент около 40 % от учениците в горната степен на средното образование в ЕС получават професионално обучение от типа на чиракуването. По-малко от половината от тези ученици обаче са обхванати в „двулентово“ обучение, при което се съчетават теорията и практиката на работното място.

- *Комисията ще засили значително подкрепата за мобилността с учебна цел на студентите от висшето образование и на лицата, които получават професионално обучение. Чрез насочването на средства във възможно най-голяма степен към организирането на стажове в предприятията ще могат да се осигурят 30 % стажове допълнително, като целта за 2012 г. е да се проведат най-малко 130 000 стажа по програмите „Еразъм“ и „Леонардо да Винчи“.*
- *В началото на 2012 г. Комисията ще стартира кампания с бюджет 1,5 милиона евро, насочена към предприятията, с цел повишаване на тяхната осведоменост относно стажовете по програмите „Еразъм“ и „Леонардо да Винчи“ и насърчаване на потенциалните предприятия домакини да приемат европейски стажанти.*
- *През 2012 г. Комисията ще представи рамка за качеството в подкрепа на предоставянето и разпространението на стажове с високо качество, включително панорама на стажовете в ЕС, като по този начин ще повиши прозрачността на условията, предлагани на стажантите в целия ЕС.*
- *Държавите-членки и участниците на пазара на труда трябва да положат повече усилия за прилагането на „Гаранцията за младежта“, с която да се следи в срок от четири месеца от напускането на училище младите хора да са постъпили на работа, да учат или да се (пре)квалифицират, като това се отнася особено за младежите, напуснали преждевременно сферата на образование и обучение, и за другите младежи в уязвимо положение. През 2012 г. Комисията ще постави началото на подготвително действие за „Мерки за активизиране, насочени към младите хора – изпълнение на инициатива „Младежта в движение““ с акцент върху гаранцията за младежта и бюджет в размер на 4 милиона евро.*
- *Комисията ще инвестира значителен дял от бюджета за социалните иновации в размер на 6 милиона евро в иновационни проекти, насочени към младежта в неравностойно положение и в области в неблагоприятна ситуация.*
- *Разпределените бюджетни средства за Европейската доброволческа служба ще бъдат увеличени, за да се осигурят поне 10 000 възможности за доброволческа дейност през 2012 г.*

Подкрепа на мобилността на пазара на труда

- *На EURES, европейския портал за трудова мобилност, в момента са публикувани над 1,2 милиона свободни работни места и 700 000 автобиографии. През 2012 г. държавите-членки следва да въведат специфични услуги по набиране на персонал чрез EURES, като и мерки за подпомагане, за да се гарантира, че поне 100 000 от тези обявени в EURES работни места са успешно заети от млади хора, като по този начин се допринесе за по-активното използване на EURES.*
- *Чрез създадената от Комисията през 2011 г. схема „Твоята първа работа с EURES“, която стартира през 2012 г., ще се предостави пряка финансова помощ на около 5000 млади хора, за да мога да заемат свободни работни*

места в други държави-членки през 2012—2013 г. Това ще бъде пилотно действие за по-нататъшно развитие на схемата и за увеличаване на броя на назначенията на работа.

- Чрез „Еразъм за предприемачи“ се очаква да бъдат финансирани около 600 допълнителни възможности за обмен през 2012 г.

Засилено осъществяване на политиката в рамките на европейския семестър

- Комисията ще извърши допълнителна оценка и анализ на мерките, предприети от държавите-членки за борба с младежката безработица, и ще докладва за това на неформалната среща на Съвета в състав министри по заетостта и социалните въпроси през април 2012 г.
- Комисията приканва държавите-членки да обсъдят необходимите корекции на своите системи за образование и обучение в контекста на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕТ 2020“).
- Комисията ще предостави специфични насоки на държавите-членки относно мерките за борба с младежката безработица по време на двустранните контакти за изготвянето на национални програми за реформи за 2012 г.
- Комисията ще отдели внимание на младежкото измерение в своите специфични за всяка държава препоръки, изготвени за държавите-членки, през май 2012 г.